

Wat gebeurt er 2 jaar na de beperking van de goedkeuringen van een aantal neonicotinoïden?

In de loop van 2013 werden de EU goedkeuringen van een aantal insecticiden (drie neonicotinoïden en fipronil) sterk beperkt met het oog op de bescherming van bijen. Gebruik door particulieren is sindsdien niet meer toegelaten. Professionele gebruikers mogen deze insecticiden niet langer gebruiken op gewassen die in bloei komen en op bepaalde granen. Zie ons [persbericht van 16/05/13](#) voor nadere details.

Als gevolg hiervan dienden alle lidstaten de nationale toelatingen voor gewasbeschermingsmiddelen die de insecticiden in kwestie bevatten aan te passen of in te trekken. De hiernavolgende tabel bevat informatie over de stoffen waarover het gaat, evenals enkele data die van belang zijn.

Werkzame stof	Wetgeving	Inwerkingtreding	Datum waarop de lidstaten de toelatingen dienden aan te passen of in te trekken	Datum voor laatste gebruik van de ingetrokken toelatingen
Imidacloprid	Verordening 485/2013	26/05/2013	30/09/2013	30/11/2013
Clothianidin	Verordening 485/2013	26/05/2013	30/09/2013	30/11/2013
Thiamethoxam	Verordening 485/2013	26/05/2013	30/09/2013	30/11/2013
Fipronil	Verordening 781/2013	16/08/2013	31/12/2013	28/02/2014

Bij het aannemen van de Verordeningen werd in de pers vaak gesproken over een moratorium van 2 jaar. Dit lijkt te suggereren dat de beperkingen na 2 jaar zouden vervallen. Het ligt echter iets ingewikkelder, en daarom is het wellicht goed even bij stil te staan bij wat er staat te gebeuren.

Een eerste vaststelling die moet worden gemaakt is dat de beperkingen helemaal niet gelimiteerd zijn in de tijd. De verordeningen bevatten data voor de inwerkingtreding ervan, voor de aanpassing of intrekking van de nationale toelatingen door de lidstaten, voor een respijtp periode voor gebruik van bestaande voorraden na de aanpassing of intrekking, en ten slotte voor een verbod van het op de markt brengen van behandelde zaaizaden. Maar nergens staat er dat de beperkingen na 2 jaar zouden vervallen. Zonder een nieuwe verordening waarbij de goedkeuringsvoorwaarden opnieuw worden aangepast blijven de huidige beperkingen gewoon bestaan.

Maar dat wil niet zeggen dat er niets gebeurt of zal gebeuren met de goedkeuringen. De verordeningen 485/2013 en 781/2013 stellen namelijk twee nieuwe risico-evaluaties in het vooruitzicht.

De eerste evaluatie houdt verband met de zogenaamde bevestigende informatie die de producenten moeten verstrekken. Deze informatie is opgenomen in de Verordeningen. Het gaat om zaken zoals het risico voor andere bestuivers dan honingbijen, het risico voor honingbijen via een aantal blootstellingswegen (bloeiend onkruid, honingdauw,...), het risico voor bijenbroed, enz. Voor imidacloprid, clothianidin en thiamethoxam moest deze informatie tegen 31 december 2014 worden verstrekt; voor fipronil tegen 30 maart 2015. De informatie zal worden beoordeeld door een lidstaat die optreedt als rapporteur, waarna EFSA (de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid) ongetwijfeld door de Europese Commissie zal

worden gemandateerd om de evaluatie van de lidstaat verder te beoordelen. Uiteindelijk zal de Commissie, in samenspraak met de lidstaten, moeten beslissen of de beoordeling van deze bevestigende informatie een wijziging van de goedkeuringsvoorwaarden noodzaakt. Het ligt niet in de lijn der verwachtingen dat het hierbij om een versoepeling van deze voorwaarden zou kunnen gaan, integendeel zelfs. De te verstrekken informatie heeft immers tot doel aan te tonen dat de huidige, beperkte toepassingen wel degelijk veilig zijn. Het hele proces van evaluatie en besluitvorming kan gemakkelijk een jaar in beslag nemen.

Een tweede element is dat in de aanhef van de verordeningen staat dat de Commissie, twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening, onverwijld een beoordeling instelt van de nieuwe wetenschappelijke informatie die zij heeft ontvangen. De Europese Commissie heeft daartoe aan EFSA gevraagd om deze nieuwe gegevens in te zamelen. Op 22/05/2015 heeft EFSA een oproep gedaan aan alle geïnteresseerden om tegen 30/09/15 gegevens te bezorgen die relevant kunnen zijn voor de risicobeoordeling van het gebruik van imidacloprid, clothianidin en thiamethoxam als zaaizaadbehandelingsmiddel en als granulaat. Iedere belanghebbende kan daarop ingaan: lidstaten, industrie, NGO's,... Op 01/09/15 volgde dan een gelijkaardige oproep voor fipronil (gegevens te bezorgen tegen 15/01/16). EFSA zal deze gegevens vervolgens evalueren. Wellicht moet opnieuw gerekend worden op een jaar voor het doorlopen van het hele proces van evaluatie en besluitvorming. Uiteraard kan vandaag helemaal niet worden voorspeld of dit proces tot een aanpassing van de beperkingen zal leiden. Overigens laat de wetgeving toe dat een producent op eender welk moment een aanvraag tot wijziging van de goedkeuringsvoorwaarden indient, ook voor alle andere goedgekeurde werkzame stoffen.

Maar dit is nog niet alles...

De beperkingen ingesteld door de Verordeningen 485/2013 en 781/2013 zijn er gekomen na een evaluatie door EFSA van de effecten op bijen van alle toepassingen van de werkzame stoffen in kwestie voor zaaizaadbehandeling en onder vorm van granulaten. De Europese Commissie heeft EFSA gevraagd deze toepassingen eerst te beoordelen omdat gekend was dat stofvorming bij het uitzaaien van behandelde zaaizaden of bij toepassing van granulaten een ernstig risico voor bijen kan inhouden. Maar vervolgens heeft de Commissie EFSA gemandateerd om ook alle andere toepassingen te beoordelen op hun effecten op bijen (zoals bladbespuitingen bij voorbeeld). De Conclusies van EFSA zijn reeds beschikbaar voor [imidacloprid](#), [clothianidin](#) en [thiamethoxam](#) (voor fipronil zal er geen dergelijke Conclusie volgen vermits het gebruik van deze stof beperkt is tot zaaizaadbehandeling). In enkele woorden samengevat luiden de Conclusies als volgt:

- In de gevallen waarin voldoende gegevens voorhanden waren om de risicobeoordeling te voltooien werd een hoog risico voor bijen vastgesteld of kon een risico althans niet worden uitgesloten;
- Voor een aantal toepassingen waren er onvoldoende gegevens om de risicobeoordeling te voltooien.

Het is nu aan de Europese Commissie om samen met de lidstaten te bespreken tot welke besluitvorming deze evaluaties moeten leiden.

En ten slotte nog dit: de eerste goedkeuring van een werkzame stof heeft normaal gezien een geldigheidsduur van 10 jaar. Een verlenging van de goedkeuring is mogelijk. Voor clothianidin en thiamethoxam wordt in de loop van 2015 een dossier ingediend om de verlenging te ondersteunen. Fipronil volgt begin 2016; imidacloprid nog een jaar later. De besluitvorming over de verlenging kan zo'n 2,5 jaar na de indiening van het dossier worden verwacht.

Conclusie: er beweegt heel wat op het vlak van de evaluatie van de stoffen waarvan de goedkeuring werd beperkt in 2013. Maar wanneer de evaluaties zullen worden vertaald in een wettelijk besluit, en hoe dat besluit eruit zal zien valt vandaag niet te voorspellen. Als er iets verandert zal dat pas in de loop van 2016 zijn. Hoe dan ook, zolang de huidige goedkeuringen niet worden aangepast door een nieuwe Verordening blijven de beperkingen waartoe in 2013 werd besloten gewoon bestaan.